



Klimat- och näringslivsdepartementet  
Kn.remissvar@regeringskansliet.se

## Yttrande över betänkandet Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet, SOU 2024:11

Er beteckning: KN2024/00755

### Sammanfattning

Länsstyrelsen Västernorrland tillstyrker förslaget om att renodla regeringens roll till sådana beslut som kräver ett politiskt ställningstagande och att flytta prövningen av ärenden som kräver miljörättslig sakkunskap till mark- och miljödomstolarna.

Vad gäller förslaget om genomförande av undantag från MKB-direktivet tillstyrks förslaget i stort med de synpunkter som anförs nedan.

### Länsstyrelsens synpunkter på utredningens förslag

4.2.1 Beslut om områdesskydd ska överklagas till domstol i stället för regeringen och

4.2.2 Mark- och miljööverdomstol ska pröva överklagade beslut inom områdesskydd

Länsstyrelsen tillstyrker att regeringens roll som prövningsinstans renodlas till sådana ärenden där samhällsintresset kräver ett politiskt ställningstagande. Förslaget att mark- och miljödomstolarna ska hantera prövningen i stället för regeringen innebär att domstolarnas sakkunskap inom miljölagstiftningen utnyttjas bättre samtidigt som enskilda tillförsäkras rätten till domstolsprövning. Domstolarna har också större möjlighet att nå ut till allmänheten genom kungörelser och sammanträden lokalt än vad regeringen har. Vidare kommer det bli en tydligare och mer användbar praxisbildning genom att besluten kan överklagas till mark- och miljööverdomstolen och ytterst Högsta domstolen.

Detta gäller särskilt för överklaganden av inrättande av naturreservat. Mark- och miljödomstolen prövar sedan tidigare dispenser från reservatsföreskrifter

och reservatsinstrumentet är väl utvecklat och etablerat, varför det ter sig rimligt att det i förstane är en juridisk prövning som bör ankomma på domstol. Det är även lämpligt att beslut gällande överklagande av upphävande av strandskydd överklagas till mark- och miljödomstol i stället för till regeringen.

### **6.3.1 Mark- och miljödomstol ska handlägga ansökningar om tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon**

Länsstyrelsen har i dagsläget inte några synpunkter på detta förslag utan avvaktar den pågående utredningen om havsbaserad vindkraft.

### **10.3.1 Undantag enligt artikel 1.3 i MKB-direktivet**

Det är rimligt att det ska finnas vissa undantag i prövningsordningen vid katastrofer och olyckor som kräver akuta åtgärder.

### **10.3.2 Undantag enligt artikel 2.4 i MKB-direktivet**

Angående undantaget som föreslås för andra verksamheter eller åtgärder, så finns det en risk att länsstyrelsen får in en ökad mängd ansökningar om undantag som behöver värderas ifall de uppfyller de föreslagna kraven.

I en avvägning mellan olika intressen behöver man veta vilka effekter som en exploatering har för människor och miljö i både tid och rum. Att vissa verksamheter undantas miljöbalkens krav på en strategisk miljöbedömning bör därför, oberoende av exploaterings storlek, endast vara möjlig i yttersta undantagsfall. Många nya exploateringar och verksamheter kan anse sig kvalificera sig enligt MSB:s lista över samhällsviktiga funktioner. Det är därför nödvändigt att lagstiftningen är tydlig med vilka kvalifikationer som behöver uppfyllas för att en verksamhet ska omfattas av undantaget.

### **10.3.3 Innehållet i en ansökan om undantag**

Trots undantagen från miljöbedömningen i den form som beskrivs i 6 kap. miljöbalken kommer lagstiftningarna om skydd av arter och Natura 2000-områden behöva beaktas av regeringen i en senare tillståndsprocess. Det bör därför framgå tydligt att verksamhetsutövaren bör ta hänsyn till dessa lagstiftningar i tidigt skede av processen, även i de fall när undantag kan bli aktuellt.

### **10.3.4 En ansökan om undantag ska ges in till länsstyrelsen som med eget yttrande ska överlämna ansökan till regeringen för prövning**

För att länsstyrelsen ska kunna göra en kvalificerad bedömning av ansökan och verksamheten avseende skyddade arter och Natura 2000-områden och behovet

av kompletterande uppgifter inför regeringens prövning, kan det med fördel, redan i ansökan om undantag, lämnas ett bedömningsunderlag av verksamhetens påverkan på dessa intressen. Detta underlag kommer att behövas oavsett om ansökan om undantag godkänns eller om verksamheten ska prövas i vanlig ordning och det sparar tid desto tidigare det finns tillgång till dessa underlag.

#### 10.4.4 Ärenden om tillstånd ska handläggas av miljöprövningsdelegationen eller regeringen

Förslaget innebär att miljöprövningsdelegationen ska handlägga både A och B-verksamheter vad gäller miljöfarlig verksamhet samt tillstånd till vattenverksamhet, vilket innebär en utökning av miljöprövningsdelegationens kompetensområde.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget i den del som föreslår att miljöprövningsdelegationen ska handlägga B-verksamheter och lämna förslag till beslut till regeringen. Vad gäller förslaget om att miljöprövningsdelegationen även ska handlägga A-verksamheter och vattenverksamheter är det enligt länsstyrelsens uppfattning tveksamt om en sådan ordning är den mest effektiva, särskilt som denna handläggning förutsätts ske under tidspress i speciella undantagsfall. Motivet att länsstyrelsen redan är insatt i ärendet genom den inledande handläggningen av beslut om undantag, gäller endast i de fall där miljöprövningsdelegationen finns på samma länsstyrelse som handlagt frågan om undantag. Vidare måste den verksamhetsutövare som avser att driva verksamheten under längre tid än fyra år, ganska snart efter det att tillstånd lämnats av regeringen sätta i gång en process med samråd och miljöbedömning inför tillståndsansökan i ordinarie instanser. I det läget skulle det vara en processekonomisk fördel för både verksamhetsutövaren och mark- och miljödomstolen om det tillfälliga tillståndet redan har hanterats av samma instans.

### De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Daniel Gustafsson med miljöhandläggare Frida Uebel som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljöhandläggarna Annica Karlsson och Katarina Zeipel samt länsjurist Malin Olofsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

**Kopia:** [ewa.bergwall@regeringskansliet.se](mailto:ewa.bergwall@regeringskansliet.se)